

Olga Xirinacs
ha publicat una
setantena de títols
de diversos gèneres
JUDIT FERNÁNDEZ

REENCARNACIONS MISERABLES
Olga Xirinacs
Editorial: Arola
Tarragona, 2017
Pàgines: 276
Preu: 17 euros

'Honoris causa'

Quan Eusebius Frank mor en una botigueta de la part alta de Tarragona, l'ànima que se li'n va és projectada a l'úter d'una gitana/zíngara romanesa prenyada de bessons. La reencarnació d'aquell element insuflador de vida en un nou Eusebi esgota les ganes de l'ànima de tornar-hi, una vegada i una altra, a patir el procés de la caducitat corpòria, perquè essent capaç excepcionalment de recordar totes les vides passades, el desconeixement de l'objectiu de tanta repetició l'ha cansada d'una manera definitiva.

A partir d'aquest plantejament anecdòtic, el desplegament narratiu d'Olga Xirinacs és espectacular per unes quantes raons, la principal de les quals és que aquestes *Reencarnacions miserables* ens donen la clau per entendre el conjunt de l'obra de l'escriptora tarragonina com una de les propostes literàries interessants del darrer segle. I deixin-me explicar de seguida, per evitar que una tal afirmació generi el rebuig que n'impedeixi valorar la pertinència.

En primer lloc, el fet que les obres d'Olga Xirinacs estiguin farcides d'elements que s'hi entrecreuen ens hauria de fer sospitar que no estem solament al davant d'una autora prolífica, amb més de 70 llibres generalitzables en poesia, novel·la, relats breus, dietaris, viatges i altres, i amb més de 300 contes (o narracions curtes), sinó que aquests elements que van apareixent en les seves obres individuals avalarien la hipòtesi de trobar-nos al davant d'una obra amb una voluntat d'unitat que reclamaria una lectura diferent de l'episò-

dica. Llegeixin, si més no, com Margarida Aritzeta, professora de Teoria literària de la Universitat Rovira i Virgili, extreu alguns d'aquests elements de diverses obres de l'autora i, en posar-los en comú a l'article *Relats gòtics d'Olga Xirinacs: un terror exquisit*, avança aquesta "lectura suggeridora" d'observar "la seva obra com un tot" al final de l'assaig *La literatura d'Olga Xirinacs* (Magí Sunyer editor, 2014). En aquesta d'ara, el personatge Jaume Rius que acull el reencarnat com Eusebiu Piatra al seu habitatge del subsol tarragoní o les referències carpàtiques de la família romanosa don escapa –amb la concreta a Bran, el poble transsilvanià del comte Dràcula– o les artúriques del castell de Comper, al bosc bretó de Brocéliande, entre força d'altres.

En segon lloc, perquè la interrelació –o intertextualitat; com vulguin dir-ne–, tot apunta que no es tracta d'un simple joc personal, sinó que basteix el discurs coherent i evolutiu propi de la concepció artística de l'ofici d'escriure. I del compromís personal d'aquest ofici ja en parlarem més

endavant. La concepció a què em refereixo ara és estètica –entesa com la formalització d'una manera de pensar el món–. A diferència, potser, d'un José Saramago en les obres del qual l'aparició de la mort i altres elements sobrenaturals són el pretext per desenvolupar en un registre de comèdia la dialèctica terrenal humana, la veu narrativa d'Olga Xirinacs –tant si recorre a l'humor com a la tristesa– desenvolupa un lirisme dramàtic que encara l'individu amb la intriga de la mort –sense els escarafalls d'un sentimentalisme insultant–. I dic això, perquè tot els dubtes i les especulacions plausibles, l'autora els passa pel sedàs de la tradició contrastada i de la intel·ligència. D'aquí que fins i tot el cansament del reencarnat Eusebiu d'aquesta novel·la pugui entendre's com l'al·legoria del cansament d'una autora que ha donat veu a tantes vides com els pot aventurar la producció prolífica que els deia.

Per acabar –o esperonar un reconeixement que honoraria el que entenem com a lletres catalanes–, el compromís de l'autora amb l'ofici literari es demostra, amb aquesta publicació, admirable. Lluny dels focus d'atenció d'allò que la poetessa Dolors Miquel titllava en l'exemplar anterior d'aquest mateix suplement com el "gran súper" literari, l'escriptora del balcó de Tarragona, on viu i treballa constantment a pesar de dols, dolors i oblits –de tot just l'any passat és el seu darrer llibre, la delicada *La crisi dels vuitanta*, publicat amb motiu del seu 80è aniversari–, és exemple i mestratge del professional a qui la vocació soterra la paga. *